

CERKVENI GLASBENIK.

Organ Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z muzikalno prilogo vred 4 krone,
za ude Cecilijinega društva in za cerkve ljubljanske škofije 3 krone.

Vredništvo in upravnništvo Komenskega (Poljske) ulice št. 12.

Kateri faktorji ovirajo pri nas napredek prave cerkvene glasbe?

Piše Fr. Kimovec.

(Dalje.)

Bdor bo tako delal, bo gotovo v dobrem letu brez jeze in sitnosti vse lepo vredil, tudi bo lahko počasi spravil na kor koral, ne da bi mu kdo zabavljaj, a le, ako ga bodo čedno in v duhu cerkve predavali. Ako bi ga pa kdo tako pel kot sem slišal pred letom nekega organista, se ljudje lahko pritožujejo. Jaz sam bi se bil začetkoma najraje smejal, toda kmalu mi je postalo dolgčas, in nazadnje bi bil najraje dobil škripačeva ušesa med prste in poskusil, ali se še kaj glave držé ali ne. — Bil sem namreč slučajno nekje v cerkvi pri slovesni črni maši; in ta revež je za spremljanje celega koralnega rekviema rabil dva, reci dva! oziroma štiri akorde: f-dur, c-dur, in dominantni septimni in nonni akord v f-dur; zraven tega je vse medigre opravil le s temi štirimi akordi. Če si vrh tega še misliš vse note jednako dolge, — zakaj skrbno je pazil, da bi vsaj ne bila kaka nota kaj krajša ali daljša od druge — zraven si dodeni še precej počen glas, in rad mi boš verjel, da sem vzdihnil iz globočine srca, ko je bilo konec vsega: hvala, hvala Bogu, da je vse pri kraju; bognedaj, da bi moral še enkrat prestajati tolake muke. — Da ne bo kdo mislil, da samo vpijem, evo primera! Vzemimo konec drugega kirie, ki se je glasil doslovno tako-le:

A poleg tega, da organist skrbi za dobro petje in da pri tem ravna previdno in počasi, mora tudi po pevcih vplivati na ljudstvo; razložiti jim

mora, da hoče cerkev, da se pri slovesni službi poje latinski, da si ni sam tega ubil v glavo, češ, da jim bo nagajal in jih dolgočasil. Treba se je tudi obrniti na dotične gospode duhovnike, da razložijo župljanom važnost in pomen tega k e g a cerkvenega petja. In ljudstvo, ki je tako poučeno in tako pripravljeno, se gotovo ne bo branilo latinskih maš, še več. celo nevoljno bi bilo, ako bi se ne pelo latinski. Meni je jako dobro znan kraj, kjer so se ljudje pritoževali, ko se nekoč neki večji praznik zaradi nepremagljivih ovir ni pelo latinski.

Pri tem se pa tudi lahko ustreže ljudstvu. Saj ni treba vreči v kot vseh starih napevov, ki so prešli ljudstvu v meso in kri, ki so se glasili po naših cerkvah skozi in skozi, kar pomnijo ljudje. Tega ne zabteva nikdo, da mora vse staro med starino, nikakor! Tudi ako bi ne bile skoro nič vredne, bi jih morali ohraniti (? Vr.) že iz hvaležnega spomina do mož, ki so prvi gojili pri nas cerkveno glasbo; še bolj pa moramo skrbeti, da se ne poizgube, ker so nekatere med njimi res lepe, veličastne, vse skozi cerkvene. Saj imajo skladbe Riharjeve in njegove šole veliko, veliko dobrega na sebi; in če jih ljudstvo želi, zakaj bi mu jih odtegovali, zakaj bi jih zametavali, saj so postale že popolnoma narodova last? Kdo bi bil tak, da ki narodu trgjal iz rok to, kar mu je najdražje?! Pri peti maši — tam seveda ne gre. — Toda, ali se sme peti samo pri maši, ali se to ne da opraviti pred mašo in po maši, pred pridigo in po pridigi?

Mislím, da bi šlo tudi tako. In zadovoljno bi bilo vse: cerkev, ker bi se pevci držali njenih zapovedi, ki jih je dala glede petja pri velikih mašah; ljudstvo, ker bi se ugodilo njegovim najsrčnejšim željam; njegovim najučnejšim čutilom, njegovi otroški priprostosti in navrh še Bogu.

Zakaj ako bi pevci zapeli pred službo božjo pesem o prazniku, bi ljudje pač ne ostajali zunaj, ampak vsakdo bi hitel v cerkev, češ ne smem zamuditi, danes bodo zapeli zopet tisto lepo o tem in tem prazniku. Koliko bi bilo manj nepotrebne govorenja, koliko manj tistega zloglasnega opravljanja starih brezzobih ženíc, koliko manj prešernega razkazovanja!

Ne zabranile bi se pa le te napake, ampak tudi marsikak očenašek bi se dvignil iz stiskanega in z nadlogami obdanega srca proti nebu pred prestol Najvišjega za pomoč v bridkostih in težavah in zopet bi marsikako srce našlo hladilo in uteho v lepi pesmi. Duh bi se otresel posvetnih misli in se tako zbran pripravil za najsvetejšo daritev. Ali bi ne bilo to lepo in krščansko, ali bi mar ne bilo ljudstvo upravičeno kaj takega želeti? Zdi se celò, da so orglavci dolžni to Bogu in ljudem; zato naj bi pač vsaj nekoliko preudarili te misli, predno jih kot sitno novotarijo vržejo med staro šaro: češ kaj bi tisto! še tega je treba, da se bomo že pred mašo mučili in pretezali po koru!

Drugi nič manj uvaževanja vredni vzrok, da cerkvena glasba še ni prišla do prave sape, je nespretnost in samoljubje organistov samih. Ako se ti dve lastnosti združita v eni osebi, nastane iz njih domišljavost. Marsikdo si misli, kdovekaj da ve, ako zna prijeti par akordov in malo pritisniti pedal, dasi ni njegovo znanje nič kaj posebnega, često prav nič prida. Pa da bi to vse obdržal zase, bi že še bilo, a porabi ti vsako priliko, da pokaže to svojo domnevno učenost; vedno pri njem najboljša pojó, če prav v resnici še tako

slabo, on ima najboljše orgle ali zna vsaj najbolj registrirati, le on igra umetne in težke skladbe in še veliko takih neslanosti. Ako pa pride do koga, o katerem misli, da zna več, kot sam, dasi si to prizna nerad, tedaj pa leze nazaj in se dela ponižnega, češ saj nič ne znam, a to le, da vjame od onega kako pohvalo.

Sicer pa ne rečem, da je napačno ako človek pokaže, kar zna, kadar je treba; toda ponašati se s tem, česar nima, to ni možato, to je vrana s pavjim perjem.

Oblike, ki se v njih kaže domišljavost, so jako raznovrstne in vrlo zanimive posebno za organiste, zakaj marsikdo utegne opaziti tudi nekoliko svoje neokretnosti ali kaj podobnega, česar sam po sebi ne vidi tako lahko.

Da se komu vgnezdi domišljavost v glavo, temu se ne smemo prav preveč čuditi, zakaj marsikdo je že po naravi tak, da veliko več vpije, kot je res, da vsako stvar pokaže trikrat večjo kot je pravzaprav. To se še najlažje prenaša, ker vsakdo lahko kmalu vidi, koliko je resnice; tak človek že po navadi tako govori, da se mu vidi, da ne misli tako nadrobno, kot govori.

Drugi pa so po naravi ponosni na vsako malenkost, na vsako stvarico, ki jo naredé ali pa jo znajo, zraven pa prav zatrdno mislijo, da je to, kar vedó, nad vse imenitno, da kaj takega ni na daleč okoli. Če jim pa kdo pove, da ni nič posebnega, ali celò prav za nič v primeri s tem, kar imajo drugi, ta zadene ob sršenovo gnezdo; ako ni sam prav mirne krvi, utegne zvedeti marsikak lep naslov, ki ga ne bo rad slišal še vdrugo. Ako hočemo takemu kaj dopovedati, moramo to storiti v rokavčeah, kofikor se dá na okoli, zakaj naravnost si ne dado nič reči.

Tretji zopet pridejo do takega neopravičenega prepričanja zaradi tega, ker imajo v svoji bližini tovariše, ki ne znajo veliko več ali tudi kaj manj, kot oni sami. Mislijo si torej: nobeden ni boljši kot jaz, še tak ne, torej so slabejši, torej sem jaz najboljši. In ne sodijo prav posebno napačno, ako se ne povzdigujejo tudi nad druge, ki jih ne poznajo. A prav to se prerado dogaja, da dajo čutiti to svojo domnevano premoč ne le tistim, ki jih v resnici nadvladujejo, ampak tudi onim, ki so za glavo višji kot so sami.

Seveda se noben tak ne bo hotel učiti in ničesar povzeti po onem, ki ga ima za slabjšega ali vsaj ne za boljšega. Zato po navadi zaostanejo in po svojem napačnem prepričanju imajo prav: čemu bi se učil, ko me že itak nikdo ne doseže!

Domisljavost bodisi te ali one vrste je vzrok mnogih, mnogih organistovskih napak, ki cerkveni glasbi prav nič ne koristijo. (Dalje prih.)

Štolcerjeve skladbe.

Pred seboj imam dva zvezka skladb: „Napevi za Marijine pesmi“. Nabral Val. Štolcer 1897, in „Sveta maša“. Zložil in Jakobu Missia, knezu in škofu poklonil Val. Štolcer 1897.

Večkrat sem želel dobiti kake skladbe tega skladatelja, zakaj parkrat sem že bral v časnikih naznanila, da je „marljivi“ g. skladatelj izdal kake nove skladbe, ki jih je cenzura — kakor se je glasilo — pohvalila in priporočila. Pred kakimi desetimi mesci sem minogrede naletel za zgoraj imenovana zvezka in sklenil sem, da napišem o priliki o njih par besed. Toda za čas sem pozabil na to, zlasti, ker skladb nisem imel pri rokah. A vzdrnilo me je naznanilo v „Slovenca“ z dne 26. jan. l. l. št. 21., ki je pod zaglavjem „Cerkvena glasba“ priporočal „postne in velikonočne pesmi“, ki jih namerava g. Stolzer izdati. (Štolcer — Stolzer je gotovo isto ime, samo da ima tu in tam različno obleko). — Torej kaj je v onih zvezkih?

V prvi zgoraj navedeni zbirki je 28 skladb, med temi 14 Štolcerjevih in 7 po njem harmoniziranih, izmed ostalih so štiri vzete iz „Cecilije“, dve sta Riharjevi in ena Pintaričeva.

G. Štolcer (Stolzer) je skladatelj, da takega ne pomni naša glasbena zgodovina. Skladatelj je kakor kaže precejšno število njegovih zadnja leta obelodanih skladb, precej produktiven — škoda da ne šteje opusov! — a produktiven na tuj račun. Zakaj originalnih misli razun par nesmisli in nekaj trivialnih oblik ne moremo najti v njegovih skladbah, vsaj v teh dveh zvezkih ne. Nekatero skladbo so take, da se da skozi in skozi zasledovati ena ista tuja skladba; tako je n. pr. med „Marijinimi“ na str. 19 melodija Riharjeva iz „Cecilije“ št. 220; na str. 11. je iz „Cecilije“ znana „Za Bogom“; na str. 3. Aiblingerjeva iz „Cec.“ št. 153; na str. 4 je Foersterjeva iz „Cec.“ št. 154, (vendar melodija precej pokvarjena); na str. 1. zelo spominja na Vavkovo „O Marija, ti cvetlica“; na str. 13. je drugi del Škroupov iz „Cec.“ št. 251; na str. 16. je nekaj Angelikove „Ti o Marija“, drugo je povzeto iz neke nemške, če se ne motim, iz Hallerjeve „O Stern im Meere“. Ena spominja po nonnih akordih na narodno „Kdo bi zmeraj tužen bil!“, a spomnil sem se mimogrede tudi na ono „Banda svira, Jelačić maršira“, itd.

No pa kaj naj še dalje seciram, saj je pač za enkrat dovolj dokazov, kako „bogato“ fantazija ima g. — skoro bi se zopet zmotil — ne skladatelj, ampak — sedaj pa ni pravega imena, pa saj se vé, kaj čem reči. Sploh je z malimi izjemami vse tuje blago, kar pa je originalnega, je ali sila pusto, brez misli ali pa trivialno. Seveda tudi ono, kar je vzel od drugod, ni kdovekaj, ker je g. Štolcer že poskrbel, da je nekoliko „popravit“ melodijo, zlasti pa harmonijo. Kar se namreč tiče harmonične oblike, je g. Stolzer res originalen, zdi se nam, da se je harmonije učil pri domači harmoniki na roke. Pesmi so namreč čisto tako harmonizirane, da bi se jih nič kaj ne mogla sramovati niti harmonika; seveda bi harmonika ne napravila toliko napak, kot jih je tu. Med 14 lastnimi in 7. brzkone po njem harmoniziranimi skladbami — vsaj odgovoren je zanje — je nič manj kot 46 velikih napak, po največ vzporednih kvint in oktavi in nekaj nič pripravljenih in napačno izpeljanih septimnih in par kvartsekstnih akordov, da ne govorim o manjših napakah, slabih nevzporednih kvintah in oktavah, nonnih in iz njega izpeljanih akordih in drugih.

Harmonija je vedno enolična, nobene nove oblike, do malega vsaka pesem ima le tri ali štiri fundamentalne harmonije: tonično, dominantno, subdominantno in morda pri končni kadenci fund. harmonijo druge stopnje. A ta se mu je čisto ponesrečila, zakaj rade so se mu tu naredile vzporedne kvinte. Posamezni glasovi ostajajo po cele takte, štiri, pet, šest taktov na istem tonu; nato se malo ganejo, a prevzamejo zopet svojo dolgočasno ulogo. Tako — pravzaprav boljše — harmonizirajo pesmi čisto priprosti kmečki pevci, ki niso notnikdar videli, o harmoniji kot taki se jim še ne sanja ne.

A ne le, da so „skladbe“ dolgočasne v harmoničnem oziru, ampak puste, enakomerne so tudi gledé melodične. Iz dveh ali celo iz enega kratkega, dva do tri takte obsegajočega motiva je napravljena večina skladb, v katerih se skozi in skozi ne drži tujih zgledov. Parkrat je postavljen ta motiv, parkrat oni, a vselej v isti legi in istem ton. načinu. Ti motivi so čisto tuji ali pa trivialni, zlasti jim priraste ta pridevek po trivialni harmoniji. Kakor „Marijine pesmi“ taka je tudi „Maša“, bodisi v harmonični, bodisi v melodični obliki.

Toliko bodi dovolj, da vemo dostojno ceniti „skladbe“ g. Štolcerja. Iz vseh skladb gleda 1.) strašno suha fantazija — g. Stolzer sploh nima fantazije, niti ene dobre originalne misli nismo zasledili v teh dveh zvezkih; še tisto, kar je od drugod vzel, je „popravit“, kot

bi si bil postavil nalogo, da nesme napraviti nič dobrega. G. Štolcer 2.) ne zna iz harmonije niti najnavadnejših pravil. Zato bi mu prav prijateljsko svetovali, naj pusti to, za kar nima prav nobenih zmožnosti, da se ne bodo tuji smejali in po enem sodili vseh. Sicer mislimo, da se bo g. Štolzer že malo bolj varoval siliti v svet s svojimi proizvodi, da jih zlasti ne bo pošiljal v Regensburg, zakaj gori je dobil lekcijo! Haberl namreč piše v I. št. letošnje „Musica sacra“ na strani 10.:

Man sendet der Redaktion ein im Jahre 1897 zu Laibach bei J. Blasnik verlegtes Requiem, das man anständigerweise nicht im Contexte besprechen kann. Pod črto nadaljuje: „Composita ad magistrum (!) in Rosswald penes Windischgratz“ besagt der Titel. Auf den autographierten 4 Blättern ist zu lesen „Valentin Stolzer“. Der I. Satz besteht aus den Worten „Requiem bis eis“; Psalmvers und Kyrie fehlen. Als Graduale sind die ersten vier Verse der Sequenz in Marschform dargestellt. Vom Offertorium ist nur der erste Satz mit Noten versehen; erstes und zweites Agnus Dei fehlen ganz, sowie auch die Wiederholung von cum sanctis tuis. In musikalischer Beziehung sträubt sich die Feder von den Quinten, falschen Auflösungen, trivialen Melodie- und Akkordverbindungen Näheres zu berichten. Einem musikbefähigten Bublein von 12 Jahren, das seinem Musiklehrer ein solches Pensum bringt, müsste der Rat gegeben werden, sich einem anderen Dienste, nicht aber dem der Musik oder gar der Kirchenmusik zu widmen.* — Tako Haberl.

To smo se čutili dolžni povedati 1.) zaradi cerkvene glasbe, ki nam je nje čistota in napredek nad vse, 2.) zaradi tega, da prihranimo gg. orglavcem nepotrebne stroške in 3.) da g. Štolzerja obvarujemo skrbi, brezplodnega dela in hujših, ostrejših ocen in 4.) da ga privedemo do tega, da skuša kako drugače delovati za prosveto naroda, seveda ako bo blagovoljno vzprejel naše iz najboljših namenov izrečene besede in želje. Ako bi pa ne upošteval naših besed, naj bo zagotovljen, da se še vidimo, a ne bomo več nastopali v rokavicah.

Fr. K.

Iz odbora «Cecilijinega društva».

Dne 4. februarja 1900 je imelo „Cecilijino društvo“ svojo drugo odborovo sejo. Navzoči: Predsednik, tajnik, P. Angelik Hribar, p. Hugolin Sattner, Grbič, Förster, Lampe.

1. Predsednik prebere pismo č. g. J. Lavtičarja, v katerem naznanja, da bi bil voljan spisati zgodovino cerkvene glasbe, katero naj bi društvo dalo na svetlo. Odbor je soglasno sprejel to ponudbo in naprosil tajnika, da z napominanim gospodom stopi za vse eventualnosti v dogovor,

2.) Na dopis v lanskem „C. Gl.“, naj bi se priredile pred- in poigre za posamne speve v „Ceciliji“, se je oglašil g. Danilo Fajgelj s ponudbo, da je pripravljen dati na svetlo take versete. Odbor skladateljevo ponudbo z veseljem jemlje na znanje, ker je uverjen, da se bode s tem ustreglo marsikateremu organistu.

3.) Iz semenišča je prišla g. predsedniku prijazna ponudba od gg. bogoslovcev po g. Kimovcu, da bi rade volje nekateri bogoslovci prevedli na slovenščino Haberlov „Magister choralis“, ako bi odbor moral knjigo na svoje stroške dati v tisek. Soglasno se sklene, da g. predsednik takoj poprosi pisatelja in založnika dovoljenja za prevod; ko pa bode rokopis gotov, se bode odbor še posvetoval glede natiska. Na vsak način pa bode skušal knjigo, ki obeta postati velikanske vrednosti za vse Slovence, spraviti na svetlo. *Tajništvo.*

Dopisi.

Iz Planine na Notranjskem. „Cecilijanskim zabavljačem v odgovor“, — pod tem zaglavjem piše dopisnik „iz dežele“, v 15. številki „Slovenskega Naroda“ naslednje: „Kdor ima dvomljivo srečo, da čita obskurni ljubljanski listič: „Cerkv. Glasnik“ (namesto Glasbenik), ta se je že gotovo uveril, kako radi mladi cecilijanski fanatiki mahajo po našem učiteljstvu.

*) Dotični Requiem ni znan, a vse kaže, da je prav tak kot naša dva zvezka. S svetom Haberlovim se strinjamo popolnoma.

Kar otipati se da, kako jim zavidajo in kako se jeze pené, če je tu pa tam nastavljen kak učitelj kot organist. Ti novodobni, puhloglavi „Palestrinovci“ se radi ponorčujejo s kakim učiteljem-organistom v svojem zmašilcu. — G. dopisnik, kako to? — Res je, da so skoro najboljše službe (posebno na Štajarskem) v rokah učiteljev; ali učitelju-organistu, ako je sposoben za posel, ne vem da bi mu kdo zavidal, še manj pa se penil od jeze. Ali res pa je, da cecilijanci, od katerih se zahteva, da tudi dobro opravljajo svoj poklic, in to pri slabi plači, res vznemirja da se boljše službe oddajajo neveščim osebam. Rad pritrjujem, da so tudi med učitelji dobri muziki, pa so tudi izjeme. Pa vprašam Vas g. dopisnik, ali mogoče v učiteljišče prihajajo že zgolj dobri organisti? ker pišete, da vstopajo v orglarsko šolo večina neuki rokodelci. Ali morejo tudi učitelji, po dokončanih štirih letih se naučiti zraven obilo drugih predmetov, tudi glasbe da ustrezajo vsestransko? — Vi pišete, da samo v jednom slučaju ste naleteli na organista, ki je bil v resnici izurjen. — Svetujem Vam, da se nekoliko bolj zanimate za cerkveno glasbo, in videli bode, da jih je več, ki umejo dobro svoj poklic. Ali vedite pa, da iz org. šole, kakor tudi iz učiteljišča, ne prihajajo umetniki. Vam se zdi smešno, ker pišete „če bivši rokodelčič uči latinsko petje, o katerem niti pojma nima, ker niti organist ne zbor ne umé besedice, in da imate upanje da to neumno-smešno latinizarstvo, prej ali slej izgine iz katoliške cerkve“. Ali hočete mar, da bi zbor bil večš tudi latinščine? — Potem morate pač zahtevati, naj se organisti in pevci učé latinskega jezika. Toraj iz dežele naj pošljejo pevke v gimnazijo za nekaj let. — To je res smešno! — Vaše upanje, da izgine latinščina iz cerkve, pa se ne bo tako kmalu uresničilo, ker ravno sedaj se najbolj naroča liturgično petje. — Nadalje pišete: Cecilijanstvo je pravi grobokop národnega cerkvenega petja. Kako to? Ali mar ne slišite dovolj pesmi v domačem jeziku? — Po Vašem mnenju bi moral biti vsak organist skladatelj posvetnih napevov. Čudno! kako morete misliti, da naj organist, kateremu naj bi bilo v prvi vrsti na skrbi cerkveno petje, da bi se bavil tudi s posvetnimi skladbami. Kdor ima čas in veselje zato, mu drage volje to veselje privoščimo, a zahteva se, da prvo dostojno opravlja svojo pravo službo, potem šele postransko. — Sploh ima ves vaš dolgi dopis namen, nas vsestransko ponižati; ali vedite, da se je cerkvena glasba, odkar jo vodijo cecilijanci, pomaknila precej stopinj više. Vi naglašate, da imajo učitelji-organisti že zato prednost pred cecilijanci, ker so dovršili vsaj (??) četrto gimnazijo ali še več. — Res lepo in koristno je, ako zna človek kaj več, ali vedite če tudi zna ne vem kaj, pa ni v glasbi dovolj podučen, še ni organist. Po Vašem mnenju bi bil lahko vsak gimnazijalec organist, mogoče celo skladatelj. Kar se pa tiče muzike, odgovorjam, da po štiri leta, kar se godbe uči na učiteljišču nikakor ne zadostuje, ker jako malo ur je za glasbo; orgel se menda pa, ako se ne motim, samo v četrtem letu učé. V orglarski šoli se zgolj v tem podučuje, se menda v treh letih več nauči, kakor v učiteljišču v štirih, ker tam je glasba, (posebno to velja v Mariboru,) postranski predmet, ter se le malo ur na teden poučuje. Saj sem občeval z učiteljiščniki, ki so komaj v četrtem letu vedeli kaj so „intervali“, nekteri pa še tega ne. Ne oporekam pa, da so si mnogi učitelji pridobili nezvenljivih zaslug za petje. Res je, mnogo jih je bilo, in med njimi je gotovo prvak Danilo Fajgelj; pa tudi iz cecilijanske orglarske šole že tudi lahko bilježimo nekaj prav dobrih skladateljev. Zahtevati pa nikakor ne morete, da bi po triindvajsetih letih, kar obstoji orglarska šola, imeli že svetovno znane mojstre. Kar se pa tiče posvetne glasbe, se v to mi ne spuščamo preveč, ker naš namen je: prvo gojiti cerkveno glasbo v pravem duhu. V druge podrobnosti pa se ne spuščam z Vami. Konečni odgovor naj Vam bo: Mi cecilijanci imamo nalogo ravnati po strogo liturgičnih predpisih, varovati se vsega kar ni cerkveno. Kar se pa tiče orgljanja, stori vsak po svoji zmožnosti, po svojem talentu. Da pa učitelji, razven nekaternikov, tudi še niso umetniki, priča škandalozna glasba, kakoršna se nahaja po mnogih krajih na slov. Štajarskem in tudi po nekod na Kranjskem. H koncu rečem: Čast, komur čast.

Iv. Kosem, organist.

Iz Selc. Minulo bode kmalu leto kar sem Vam poročal o stanju tukajšnega petja; danes Vam pa poročam o tem, kar smo se naučili v teku 8 mescev. To-le je: Offertoria za sv. dan in novo leto, za praznik sv. Štefana, sv. tri kralje, Ig. Hladnik op. 29. Ave Marija, B. Burgrell; offertorium in Dom. Pentec. zl. D. Fajgelj, peteroglasno; „Justorum animae“, peteroglasno zl. D. Fajgelj; „Ecce sacerdos magnus“ zl. Ign. Hladnik. Latinske

maše smo se naučili sledeče: Missa in hon. s. Caeciliae zl. D. Fajgelj op. 159. Missa in hon. s. Familiae Jesu, Mariae et Joseph zl. Ign. Hladnik; Papst-Leo-Messe zl. Jos. Zangl op. 79. „Te Deum Laudamus“ zl. Fr. Schöpf op. 68. — Petih sv. maš imamo na leto 25 in povprečno kakih 40 črnih sv. maš, pri katerih pojem sam: Missa pro defunctis zl. Ign. Hladnik, P. A. Hribar op. 5., Al. Zöggeler, A. Foerster in Josip Bauer op. 1. Pri izpostavljenji sv. Reš. Telesa: „O salutaris hostia“ zl. A. Foerster, Witt. „Ave verum corpus“ V. A. Mozart. O sacrum convivium in O salutaris hostia zl. Ign. Hladnik op. 36. Pri blagoslovu po rimskem obredu Tantum ergo iz raznih zbirk. Pred 3 leti je bil dopis iz naše doline, kako smo praznovali god sv. Cecilije in da se je sklenilo pri zabavnem večeru ustanoviti pevsko društvo. In res precej se je začelo delovati in zbirati skupaj pevce in v pol leta se je nabralo 35 pevcev in pevk, kateri smo že precej dobro zapeli; nato so se zložila pravila in se dala vladi v potrjenje. Prva točka društvenih pravil se glasi: namen društva je gojiti cerkveno in narodno petje in vsak pevec ali pevka, kateri hoče v društvo stopiti, se nekako zaveže v prvi vrsti se vdeleževati cerkvenih zborov in potem ko to zadošča, se uči narodnega petja, tako se nekako pripravljajo za cerkev. Stalno v cerkvi poje mešani zbor; število: 4 soprani, 5 altov, 3 tenorji in 4 basi, moški zbor šteje 24 grl, kateri pojejo vsaki mesec enkrat ali dvakrat.

Ali bi ne bilo umestno priporočati pevskim društvom, da bi se posvetila tudi cerkvenemu petju? Ali ni najčastneje za vsako društvo, ako žrtvuje svoje moči v prvi vrsti neposredno Bogu v čast, da s svojimi glasovi povzdiguje službo božjo? Vrh tega se pa tudi ne da tajiti, da se pevcem, zlasti po deželi, dá ravno pri cerkvenem petju najlepša prilika vaditi se v petju in izobraževati si čut in okus za lepo in umetno petje, ter pokazati svoje uspehe. Večkrat se čuje, da je težko dobiti pevcev, a res je, da se ljudje ne zanimajo dosti za petje. Ravno pri nas se veseli ljudstvo, kadar nastopi moški zbor in tudi fantje in moške so posebno ponosni, kadar smejo nastopiti v cerkvi. — Sicer malo pozno, vendar naj še kratko poročam, da smo 13. avgusta lanskega leta slovesno blagoslovili društveno zastavo. To je bil dan veselja za vso faro! Po krasnem govoru veleč. g. dr. J. E. Kreka o pomenu društvene zastave, katera nosi podobo sv. Jožefa in sv. Cecilije in o važnosti poštenega narodnega petja, vršilo se je blagoslovljenje zastave. Pri sv. maši pel je zbor društva „Ratitovec“, katero naj i v prihodnje goji dobro cerkveno in narodno petje. J. K.

Ponikva ob juž. žel. Nemorem si kaj, da ne bi kot večletni obiskovalec tamošnje cerkve, naznanil veselega prevrata na Ponikviškem koru. Že od nekdanj je bila ondi cerkv. glasba na najnižji stopinji. Bili so organisti takozvani „freikünstlerji“, ki so počenjali take škandaloznosti, da jih ne smem napisati. Omenim samo, da nisi slišal menda, kar cerkev stoji, niti pravilnega orgljanja, še manj pa petja. Igrali so same polke, valčke in vse mogoče „dudce“, posebno ob večjih praznikih, kakor o Božiču itd., tako da nisi mislil da si v cerkvi, ampak v kaki komediji. In ker so orgle velike (26 reg) zraven pa še boben in druga ropotija, naj si vsak čitatelj misli, kako je bilo „lušno“. (Še sedaj pravijo: „Ja, tisti je znal orgle „nucat“, tak je „špejlov“ da bi kar plesov“.) Šele pred štirimi leti se je na boljše obrnilo, a vendar ni bilo o liturgičnem petju ne duha ne sluha.

Sedaj pa čujte: Bil sem o priliki patrocinjia pri slovesni službi božji; in kaj čujem? Orgle se veličastno oglasijo, pravilno igrajoč. Po Tantum ergo sledil je koralni introitus, ki so ga moški dobro prednašali, potem je pelo 11 pevcev in pevk, (med katerimi je tudi č. g. kaplan, dober muzikus in tudi za cerkveno glasbo vnet, sodeloval) Hladnikovo Missa s. Rosarii B. M. V., graduale, offertorium in communio, koralno. Smelo rečem, da se je vse prav dobro predavalo in je na poslušalca napravilo ugoden vtis, kar sem iz cerkve grede tudi po sodbi razvajenega ljudstva slišal.

Da se je pa cerkvena glasba tako lepo razvila in se liturgično petje tako marljivo goji, je vsega priznanja vreden tamošnji orglavec, g. Savinšek, ki je začel pred 5imi meseci ledino orati, ter navzlic mnogim zaprekam toliko dosegel. Le tako naprej!

Kaj pa sosedne župnije? Povsod še vlada prava egipčanska tema, staroveška šega. V Šmarji pri Jelšah imajo že osem let orglavca „cecilijanca“, pa še ene liturgične maše niso imeli. Kruhoborstvo, kaj ne?

Imam še obilo sličic, a za danes je že itak preveč; prosim za prihodnjic. Zdravi! E.

Milostni gospod **Dr. Anton Jarc**, demantnomašnik, infuliran prošt, c. kr. deželni šolski nadzornik v pokoju, vitez Franc Jožefovega reda, starosta kranjske duhovščine itd., je umrl dné 13. febr. v 87. letu svoje dóbe.

Rojen leta 1813. v Ajdovcu na Dolenjskem, v mašnika posvečen l. 1838 postal je doktor bogoslovja l. 1842 na Dunaji, kaplanoval na Vrhniki, od koder je prišel l. 1843 kot profesor veronauka in vzgojeslovja na licej v Ljubljano, l. 1849 na preustrojeno višjo gimnazijo; postal je leto pozneje njen začasni ravnatelj ter bil imenovan l. 1851. c. kr. šolskim svétnikom v Zagrebu, kjer je bival do preporeda hrvatskih šol l. 1860. Povrnil se je v Ljubljano in nadzoroval ljudske in srednje šole na Kranjskem do nastopa liberalne ére, katera ga je postavila v zaslužení pokoj. Toda dela vajeni mož ni miroval tudi ne v pokoji. — Mnogo let je bil odbornik „Maticе Slovenske“, predsednik Vincencijeve družbe, „Katoliške družbe“, „učiteljskega podpornega društva za vdove“, ter od začetka (l. 1877.) do l. 1894. načelnik „Cecilijinega društva“ za ljubljansko škofijo. Dasi „star“ je delal z „mladimi“ cecilijanci ter rad poudarjal namen društva, zboljšati propadlo cerkveno glasbo v duhu in smislu sv. cerkve na podlagi cerkvenih določb in ukazov. Veliko zaslugu iztekel si je s tem, da je orglarsko šolo, postavljeno na cesto, vsprejel v svoje stanovanje in mnogo let poslušal vaje učencev na treh instrumentih, česar ne prenašajo vsaki živci. — Bodi blagemu rajnemu predsedniku „Cec. društva“, katerega je orglarska šola korporativno na pokopališče spremila, tu še enkrat izrečena iskrena zahvala za ves njegov trud, ki mu ga dobrotljivi Bog v nebesih poplačaj! R. I. P.

Razne reči.

— Za Kúrchpergov kanonikat pri ljubljanski stolnici je bil prezentiran velečastiti gospod dr. Andrej Karlin, c. kr. gimnazijski profesor, podpredsednik-tajnik „Cecilijinega društva“ v Ljubljani, ter bil dné 28. januarja 1900 na svoj kanonikat kanonično vmeš. Iz srca mu kličemo: Ad multos annos!

— † Dné 31. decembra l. 1899 umrl je po kratki bolezní v Habelschwardtu kr. glasbeni vodja, gospod Viljem Kothe, soustanovitelj obénega „Cecil. društva“. Z njim je ugasnila zadnja zvezda trojice (Alojzij, Bernard in Viljem Kothe). Gledé cerkvene in posvetne glasbe je znan kot avtoriteta; bil je plemenitega značaja in resnično pobožen mož. Naj v miru počiva!

— G. Ant. Foersterja opus 67. „Missa in hon. S. Aloysii Gonz. cum Introitu, Graduali, Offertorio, Communione et Respons. ad IV voces aequales“, je vsprejet v zapisnik obénega „Cecil. društva“ pod šte. 2391. Gosp. I. N. Ahle jo je dobro ocenil in priporočal.

— **Služba organista v Trziču.** Ker je naš občespoštovani g. organist dobil v Idriji*) službo, na kateri mu je za slučaj starosti in onemoglosti zagotovljena tudi pokojnina, razpisuje se s tem služba organista v Trziču. Plače je stalne 800 in štolnine 200—300 kron na leto in prav lepo prosto stanovanje.

Sprejme se le spreten orglavec, ki je večé cerkvenemu in zlasti koralnemu petju, ter zmoglen voditi tudi večji pevski zbor.

Službo je nastopiti l. junija, prošnje pa vložiti do 31. marca 1900 pri farnem uradu v Trziču.

*) Dosedanji organist g. Janez Bezeg, je šel v penzijo.

Vredn.

Današnjemu listu je pridana 2. šte. prilog.

Odgovorni vrednik lista **Janez Gnjezda**. — Odgovorni vrednik glasb. priloge **Anton Foerster**.
Zalaga Cecilijino društvo. — Tiska R. Milic.